

WIJ WERKEN

Gemeente Leeuwarden

AAN

Een groener Waagplein

Het heden en verleden op het Waagplein

De gemeente Leeuwarden is bezig met twee bijzondere projecten. Op het Waagplein komen bomen, een gazon en ondergrondse wateropvang. Dat doen we om de binnenstad beter bestendig te maken tegen periodes van hitte en zware regenval. Daarnaast bieden de werkzaamheden ook een unieke kans om iets bijzonders over het verleden van de binnenstad te ontdekken; de voorloper van de huidige waag.

Opgegraven botten van koeien en varkens

Wat is een waag?

Voor een laatmiddeleeuwse stad was het recht om een waag te mogen bouwen erg belangrijk. Handelaren waren verplicht om eetbare handelswaar zoals spek, boter en zout met een gewicht van meer 50 pond te laten wegen op de openbare weegschaal in de waag. In ruil daarvoor moesten ze belasting betalen aan de stad, eigenlijk een soort btw.

Wat is er bijzonder aan dit onderzoek?

Meer dan 160 steden in Nederland hebben een waaggebouw. De oudste exemplaren zijn in de 16de of 17de eeuw gebouwd. Was het gebouw aan vervanging toe? Dan werd de nieuwbouw meestal boven op de fundering van het oude gebouw gezet.

De waag in Leeuwarden is een bijzonder geval, want de huidige waag is 20 meter van de oude waag gebouwd. Daardoor is Leeuwarden de enige stad in Nederland waar we archeologisch onderzoek kunnen doen naar de oude waag.

Wat wisten we voor het onderzoek van de oude waag?

Heel weinig. Vooraf hadden we geen idee of er nog resten in de grond zouden zijn van het oude gebouw en hoe het eruit zou zien. De oude waag stamt uit de tijd tussen 1483 en 1595. Er waren geen beschrijvingen of schilderijen van het gebouw. We hadden alleen een oude plattegrond waar het gebouw op getekend stond. Het archeologisch onderzoek is dus de enige manier om meer over de oude waag te leren.

Scherf van een pot

Floris munt

Wat weten we nu over de oude waag?

Het gebouw was ruim 13 meter breed en mogelijk meer dan 20 meter lang. Dit is indrukwekkend als we het vergelijken met de huidige Waag uit 1595, die slechts 9,5 meter breed en 14,3 meter lang is. Groot verschil is wel dat de oude Waag geen verdieping had.

We hebben ook resten gevonden van een roodgeel, geblokte, stenen vloer binnen de funderingsmuren van de oude waag. Dit was waarschijnlijk de vloer van het gebouw. Ook zijn er allerlei voorwerpen gevonden die kenmerkend zijn voor deze marktlocatie. Denk aan botten van vee (koeien en varkens), potscherven, muntjes en leer.

Sfeerimpressie van het toekomstige Waagplein

Hoe gaat het verder?

Het veldwerk is bijna afgerond, maar de analyse van de gegevens moet nog beginnen. We kunnen niet wachten om meer over dit bijzondere stuk geschiedenis van Leeuwarden te ontdekken. Wordt vervolgd! Na 11 februari gaan we verder met de werkzaamheden aan het Waagplein. De oplevering van het nieuwe plein is rond begin mei 2023.